

تاریخ دریافت مقاله: ۹۶/۰۲/۱۱
تاریخ پذیرش مقاله: ۹۶/۰۴/۰۹

بررسی مفاهیم باج افزارها و تحلیل کیفی روش های کشف نمونه

سمیرا ثنائی فر

کارشناسی ارشد نرم افزار، دانشکده مهندسی و علوم کامپیوتر، دانشگاه شهید بهشتی
پست الکترونیکی: samira.sanaeifar@gmail.com

علیرضا خلیلیان

دانشجوی دکتری نرم افزار، دانشکده مهندسی کامپیوتر، دانشگاه اصفهان
پست الکترونیکی: khalilian@eng.ui.ac.ir

مجتبی وحیدی اصل*

استادیار مهندسی نرم افزار، دانشکده مهندسی و علوم کامپیوتر، دانشگاه شهید بهشتی
پست الکترونیکی: mo_vahidi@sbu.ac.ir

چکیده

روی فایل ها، پایش فراخوانی های سیستمی، شبکه ای و API ها و بررسی آنتروپی قبل و بعد از خواندن فایل ها. کلید واژه ها: بدافزار، باج افزار، حمله، رمزگذاری، کشف بدافزار.

مسئله این است که تحقیقات حاضر برای کشف باج افزارها^۱ بسیار محدودند و روش های کشف هم محدود و خاص منظوره هستند. از طرفی باج افزارها به تازگی رواج گسترده ای پیدا کرده اند و به شدت در حال رشد هستند. به همین دلیل، محققان نیاز به شناخت ماهیت این نوع بدافزار^۲ و رفتار آن و عملکرد روش های موجود و کاستی های آن ها دارند تا بتوانند در تحقیقات بعدی روش های مؤثرتری طراحی نمایند. برای برطرف کردن این نیاز، مقاله حاضر با بررسی ۹ کار تحقیقاتی اخیر، زمینه تحقیقات آتی را فراهم می سازد. برای نیل به این هدف، تمام مفاهیم و دسته بندی های لازم در رابطه با باج افزارها تشریح شده اند و سپس هر یک از ۹ روش در ساختار سه بخشی «روش، آزمایش، نقاط قوت و ضعف» مورد بررسی قرار می گیرد. مطالعه ها نشان می دهند که چند عامل در طراحی روش های خوب مؤثرند: پایش عملیات

۱- مقدمه

دنیای بدافزارها هر روز گونه های جدیدی را تولید می کند که به شیوه های متفاوت سیستم های کاربر را مورد حمله و تخریب قرار دهند. یکی از بدافزارهایی که اخیراً رشد فزاینده ای پیدا کرده باج افزار است. باج افزار تهدیدی است در حال رشد که فایل های کاربر را رمزنگاری کرده و کلید رمزگشایی را تا پرداخت باج توسط قربانی نگه می دارد. این نوع بدافزار سالانه، وسیله ای برای ده ها میلیون دلار اخاذی است [۳]. طبق گزارش مک آفی، در سه ماه اول ۲۰۱۵، ۱۶۵٪ و در سه ماهه آخر سال ۲۰۱۵ حدود ۲۶٪ افزایش در نمونه های جدید باج افزار دیده شده است. بیشتر قربانیان که توسط مک آفی کشف شده اند در شمال آمریکا (۵۰٪) قرار گرفته اند؛ ۳۵٪ در اروپا و سهم آسیا

* نویسنده مسئول

1- Ransomware
2- Malware

هفت درصد است [۲]. با توجه به رشد قابل توجه حملات باج‌افزار، نیاز امروز شناخت ساختار داخلی و رفتار عملکردی این نوع بدافزارهاست [۵]. شناختی که به دست می‌آید راهنمای طراحی فنونی برای کشف باج‌افزارها یا مقابله با اثرات مخرب آن‌ها می‌شود. برای این منظور مقاله حاضر بر شناخت باج‌افزارها و روش‌های کشف آن‌ها تمرکز می‌کند.

متدولوژی تحقیق در این مقاله چیزی شبیه مرور نظام‌یافته ادبیات است که پیرامون یک سؤال تحقیقی خاص تحقیق شده است. در این مقاله به دنبال پاسخ این سؤال هستیم که چگونه می‌توان روش مؤثری برای کشف یا مقابله با باج‌افزارها طراحی کرد. اما تفاوت این مقاله با یک مقاله مروری نظام‌یافته این است که فقط تعداد اندکی از کارهای اخیر مورد بررسی قرار گرفته است و از این جهت بسیار محدود است. اما باید توجه کرد که مقالات منتشره پیرامون باج‌افزارها در کل بسیار معدودند و این موضوع است که تحقیقات این مقاله و نتایج حاصل از آن را ارزشمند می‌سازد. تا جایی که نویسندگان اطلاع دارند مقاله‌ای با ساختار و محتوای کنونی در حوزه باج‌افزار اولین بار است که مورد توجه و تحقیق قرار می‌گیرد.

برای این‌که بتوانیم پاسخ سؤال تحقیق را بیابیم، ابتدا باید ساختار داخلی باج‌افزارها و شیوه عملکرد آن‌ها را بشناسیم. این موضوع شامل گونه‌های مختلف باج‌افزارها، شیوه‌های مختلف آلوده‌سازی، تخریب و حمله می‌شود. همچنین باید دانشی از رویکردهای موجود برای کشف بدافزارها به دست آوریم. لازم است دقیقاً مشخص شود که باج‌افزارها چه ویژگی‌های متمایزی از سایر بدافزارها در ساختار کد یا رفتار دارند. همچنین باید نقاط ضعف این بدافزارها شناسایی گردد. سپس لازم است بهترین مطالعه‌های اخیر در کشف باج‌افزارها مورد بررسی قرار گیرد. این مطالعه ضمن فراهم‌سازی دیدگاهی از رویکرد کشف باج‌افزارها و شناخت دقیق از عملکرد روش‌های موجود، امکان کشف نقاط ضعف و نقاط توسعه روش‌های

موجود را فراهم می‌سازد. برای نیل به هدف مذکور، باید مطالعه‌های مورد بررسی ارزیابی و مقایسه شوند. در نهایت با تحلیل فنون و مطالعه‌ها می‌توان سمت و سوی تحقیقات آتی و شیوه طراحی روش‌های مؤثر کشف باج‌افزارها را به دست آورد تا سؤال تحقیق پاسخ داده شود. پژوهشگران و کاربران در محیط‌های واقعی و صنعتی از محتوا و نتایج حاصل از این مقاله چنین می‌توانند بهره ببرند:

- کمک به شناخت بهتر باج‌افزارها و روش‌های کشف موجود و طراحی روش‌های جدید مؤثرتر
- استفاده از روش‌ها و ابزارهای موجود در کاربرد مناسب و مناسب‌سازی و ویژه‌سازی آن‌ها برای یک کاربرد اختصاصی

نوآوری‌های این مقاله عبارتند از:

- بررسی باج‌افزار و مفاهیم مرتبط و روش‌های مؤثر کشف
- معرفی چند دسته‌بندی برای ارزیابی روش‌های کشف باج‌افزار و ایجاد چارچوب پایه برای قرار دادن کارهای بعدی
- ارائه تحلیلی از کارکرد و سودمندی روش‌های موجود
- برجسته کردن مشکلات موجود و سیر تحقیقات آتی
- ساختار ادامه به این شرح است: در بخش دوم باج‌افزار و مفاهیم مربوط به آن و روش‌های مربوط به کشف بدافزارها ارائه می‌شود. بخش سوم به تشریح تفصیلی ۹ مورد از مطالعه‌های اخیر اختصاص دارد. هر کار تحقیقی در قالب سه بخش روش، آزمایش‌ها و نتایج و نقاط قوت و ضعف بررسی می‌گردد. در بخش چهارم، روش‌ها با هم مقایسه می‌شوند و مشکلات موجود تشریح شده و سیر تحقیقات آتی باز می‌شود. بخش پنجم هم با نتیجه‌گیری مقاله را پایان می‌دهد.

۲- مفاهیم ضروری

این بخش مفاهیم ضروری را مرور می‌کند که برای مطالعه بخش سوم لازم هستند. بدافزار معرفی می‌شود

و باج‌افزار تشریح می‌گردد. سپس رویکردهای کشف بدافزارها مرور می‌شوند.

۲-۱ بدافزار و باج‌افزار

بدافزار نرم‌افزار مخربی است که به‌طور عمدی رفتارهای بدخواهانه‌ای از خود نشان می‌دهد [۱۲]. تاکنون بدافزارها به شکل‌هایی همچون ویروس، کرم، زامبی و بمب‌های منطقی ظاهر شده‌اند. نسل جدیدتر بدافزارها شامل «باج‌افزار»، «آگهی‌افزار»^۲ و «جاسوس‌افزار»^۳ هستند. مفهوم باج‌افزار جدید نیست، (بعضی از حملات حداقل مربوط به دهه ۱۹۸۰ است) ولی در چند سال اخیر فعالیت‌هایش به‌شدت گسترده‌تر شده است. عملیات بدخواهانه باج‌افزار معمولاً قفل کردن صفحه رومیزی کاربر به منظور غیرقابل دسترس ساختن سیستم یا رمزنگاری، رونویسی و یا حذف فایل‌های کاربران است.

باج‌افزار به رده‌ای از بدافزارها اطلاق می‌شود که قربانیان خود را به‌طور دیجیتالی وادار می‌کند هزینه مشخصی را به‌نام باج بپردازند [۱۷]. باج‌افزارها را در یک دسته‌بندی می‌توان به «پربقاء»^۴ و «کم‌بقاء»^۵ تقسیم نمود [۱۶]: باج‌افزار خاصیت پربقاء دارد اگر کنترل یک منبع میزبانی حیاتی را آن‌چنان نگه دارد که دسترسی به آن‌را تنها در هنگام نیاز فراهم می‌سازد و اگر باج‌افزار تغییر پیدا کند یا حذف شود، آن منبع به‌طور دائمی غیرقابل دسترس می‌گردد و فرایند رمزگشایی را تنها از طریق کلید کارساز^۶ کنترل و فرمان بعد از پرداخت باج می‌توان انجام داد. باج‌افزار کم‌بقاء چنین ویژگی ماندگاری ندارد.

در دسته‌بندی دیگر باج‌افزارها را به دو دسته «غیررمزنگاری»^۸ و «رمزنگاری»^۹ تقسیم می‌کنند [۱۶]: دسته اول باج‌افزارها صرفاً سعی می‌کنند «تعامل» با سیستم را محدود کنند. برای این منظور ممکن است صفحه

نمایش را قفل نمایند یا تغییراتی در جدول فایل‌های سیستم انجام دهند. عملیات تخریبی این‌گونه باج‌افزارها ضعیف و ساده است و به‌همین دلیل به‌سادگی بدون پرداخت باج قابل برگشت است. باج‌افزارهای رمزنگاری با استفاده از الگوریتم‌های رمزنگاری فایل‌ها و داده‌های سیستم قربانی را «غیرقابل دسترس» می‌کنند و تا باج پرداخت نشود امکان رمزگشایی را فراهم نمی‌سازند. مثلاً باج‌افزار ممکن است پس از ورود به سیستم قربانی شروع به رمزنگاری کند و پس از اتمام عملیات، با پیغامی به کاربر اطلاع دهد که داده‌ها رمز شده‌اند.

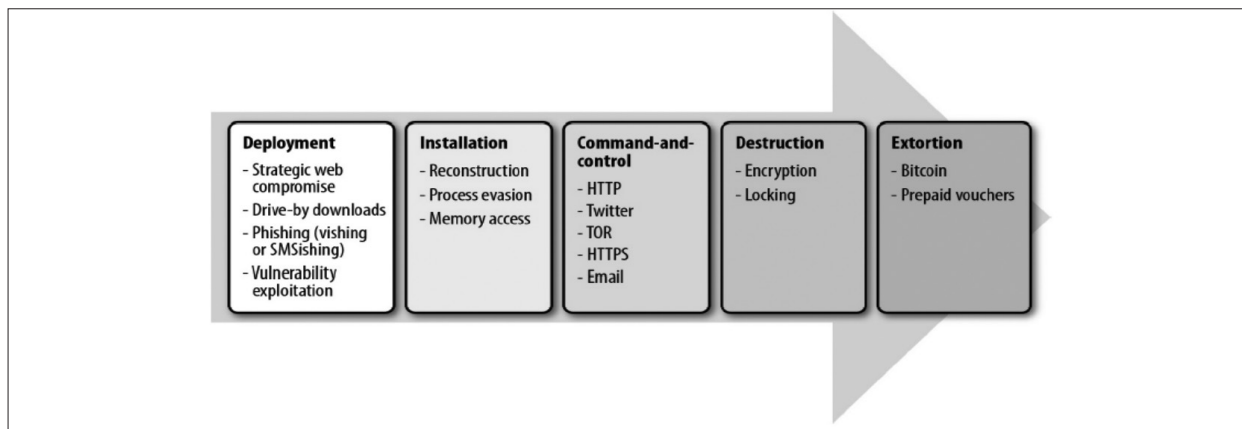
با توجه به نوع سیستم رمزنگار مورد استفاده، باج‌افزارهای رمزنگار به سه دسته کلید «متقارن»^{۱۰}، «کلید عمومی»^{۱۱} و «ترکیبی» تقسیم می‌شوند [۱۶]. حمله‌ای که باج‌افزار رمزنگار متقارن انجام می‌دهد، قابل تعمیر است زیرا عملیات بدافزار از نگاه بدافزارنویس و تحلیلگر بدافزار (شکننده) متقارن است. پس با پایش رفتار باج‌افزار و مهندسی معکوس یا «جستجوی فراگیر»^{۱۲} اغلب می‌توان حمله را خنثی کرد یا به کلید دسترسی پیدا کرد.

اما در مورد باج‌افزار کلید عمومی، چون رمزگشایی با کلید خصوصی صورت می‌گیرد، چنین سهولتی در خنثی‌سازی حمله و یافتن کلید وجود ندارد. باج‌افزار رمزنگار کلید عمومی دو ایراد دارد: یکی کندتر بودن محاسبات است؛ دیگری این‌که اگر کلید خصوصی را برای یکی از قربانیان فاش کند، این قربانی کلید خصوصی را منتشر می‌نماید و سایر قربانیان نیز بهره‌مند خواهند شد.

روش ترکیبی با هدف حل مشکلات دو روش متقارن و کلید عمومی طراحی شده است. کلید عمومی و خصوصی تولید می‌شود و کلید عمومی داخل باج‌افزار جاسازی می‌شود. اما برای هر قربانی یک کلید متقارن تصادفی ساخته می‌شود و داده‌های سیستم قربانی با آن رمزگذاری می‌گردد. سپس این کلید با کلید عمومی رمزگذاری می‌شود. برای رمزگشایی، سیستم قربانی کلید متقارن رمزگذاری

10- Symmetric key
11- Public key
12- Brute-force

3- Adware
4- Spyware
5- High Survivable Ransomware (HSR)
6- Low Survivable Ransomware (LSR)
7- Server
8- Non-cryptographic
9- Cryptographic

شکل ۱: پیکره عمومی حمله باج‌افزار [۱۷]

باج» کاربر را از قفل شدن سیستم و دستورالعمل چگونگی پرداخت باج برای دسترسی مجدد، آگاه می‌کند. این پیغام می‌تواند از طرق مختلف ایجاد شود. یک فن رایج، فراخوانی توابع API اختصاص یافته برای ایجاد یک صفحه رومیزی جدید و ایجاد آن به صورت پیکربندی پیش فرض برای قفل سیستم قربانی است. نویسندگان بدافزار می‌توانند از HTML یا شکل‌های دیگری از پنجره‌های دائمی برای نشان دادن پیغام استفاده کنند. نمایش یک پیغام دائمی یک فعالیت قدیمی در بسیاری از حملات باج‌افزار است. کلیدهای رمزنگاری می‌توانند به صورت محلی توسط بدافزار روی سیستم قربانی یا به صورت از راه دور روی رایانه کارسازهای کنترل و فرمان ایجاد شده و سپس به رایانه در خطر، تحویل داده شوند. یک مهاجم می‌تواند از توابع مخرب سفارشی یا API‌های ویندوز برای حذف فایل‌های اصلی کاربر استفاده کند [۴].

همچنین مهاجم می‌تواند فایل‌ها را «با نسخه رمزگذاری شده رونویسی» کرده یا از حذف مطمئن از طریق واسط «برنامه کاربردی^{۱۳} کشف امن ویندوز» استفاده کند. رمزنگاری انتخابی و حذف فایل‌های خصوصی کاربر بر اساس خصوصیات مشخصی مانند اندازه، تاریخ دسترسی و پسوند انجام می‌شود. به منظور جلوگیری از شناسایی، شمار زیادی از نمونه‌های باج‌افزار فایل‌های خصوصی کاربر را به صورت انتخابی رمز می‌کنند. در

شده را به مهاجم می‌فرستد، او با کلید خصوصی باز می‌کند و پس می‌فرستد تا داده‌های رمزگذاری شده سیستم قربانی رمزگشایی شوند.

فعالیت‌های اصلی که باج‌افزار انجام می‌دهد می‌تواند به سه رده تقسیم شود [۳]: «رونویسی درجا»، «انتقال و رونویسی»، «رمزگذاری مستقل»، الف) باج‌افزارهایی که به صورت درجا محتوای رمزنگاری را رونویسی می‌کنند و ممکن است به صورت اختیاری نام فایل را تغییر دهند. ب) این رده گسترش یافته رده (الف) است که فایل را به خارج از فهرست اسناد کاربر (به طور مثال به یک فهرست موقت) انتقال می‌دهند، سپس محتوای آن را خوانده، محتوای رمزنگاری شده را نوشته و فایل را به فهرست کاربر منتقل می‌کنند. ممکن است زمانی که فایل به فهرست اصلی برگردانده می‌شود نام متفاوتی بگیرد. از آنجایی که نام فایل مقصد ممکن است با نام اصلی آن همخوانی نداشته باشد، وضعیت فایل باید به دقت هر زمانی که فایل منتقل می‌شود، بررسی شود. پ) باج‌افزار فایل اصلی را خوانده، سپس یک فایل جدید و مستقل که شامل محتوای رمز شده است، ایجاد کرده و فایل اصلی را حذف کرده یا فایل اصلی را رونویسی می‌کند. این رده از دو جریان دسترسی برای خواندن و نوشتن داده‌ها استفاده می‌کند.

حمله موفقیت آمیز باج‌افزار شامل یک یا چند فعالیت است: بعد از انجام موفقیت آمیز آلودگی باج‌افزار، برنامه مخرب معمولاً پیغامی به قربانی نشان می‌دهد. این «پیغام

13-API

ساده‌ترین شکل، باج‌افزار می‌تواند فایل‌ها را بر اساس تاریخ دسترسی فهرست کند. در سناریوهای پیچیده‌تر، بدافزار می‌تواند یک نرم افزار مانند word.exe را باز کرده و فایل‌هایی را که اخیراً مورد دستیابی قرار گرفته‌اند فهرست کند. همچنین باج‌افزار می‌تواند کد آلوده را به هر برنامه ویندوز برای به دست آوردن این نوع اطلاعات (مانند فرایند خواندن مستقیم حافظه) وارد کند [۴].

در مقایسه با بدافزارهای سنتی، باج‌افزارها رفتارهای متفاوتی از خود نشان می‌دهند. برای مثال، بدافزار سنتی معمولاً به صورت پنهانی کار خود را انجام می‌دهد بنابراین می‌تواند اطلاعات بانکی یا کلیدهای فشرده شده را بدون افزایش سوء ظن جمع‌آوری کند. در مقابل، رفتار باج‌افزار در تضاد با کار پنهانی است و تمام هدف حمله، آگاه ساختن کاربر از آلوده شدن سیستم او است [۴]. پیکره کلی حمله باج‌افزار را می‌توان در شکل ۱ مشاهده کرد.

۲-۲ کشف بدافزار

تعیین این‌که یک برنامه مفروض ویروس (بدافزار) است یا خیر، یک مسئله غیرقابل تصمیم‌گیری است [۸، ۹]. کشف بدافزارها را از جنبه‌های مختلف می‌توان تقسیم‌بندی کرد: الف) از نظر وجود اطلاعات قبلی به دو دسته «شناخته شده»^{۱۴} و «شناخته نشده»^{۱۵}؛ ب) از نظر نوع تحلیل به دو دسته «ایستا» و «پویا»؛ پ) از نظر رویکرد کشف به دو دسته «مبتنی بر امضاء»^{۱۶} و «مبتنی بر ناهنجاری»^{۱۷} [۱۰]؛ ت) از نظر فنون کشف به دسته‌های «وارسی‌کننده صحت»^{۱۸}، «یادگیری ماشینی» همچون «داده کاوی»، «شبکه عصبی»، «مدل مخفی مارکوف»^{۱۹} و «شناسایی مبتنی بر مشخصه»^{۲۰}.

باج‌افزار شناخته شده بدافزاری است که ساختار کد آن، عملیات بدخواهانه آن و حملات آن شناخته شده است و بنابراین به سادگی با دیدن نشانه‌های مشخصی، می‌توان

آن را به طور قطعی شناسایی کرد. باج‌افزار شناخته نشده ساختار کد جدیدی دارد یا رفتار بدخواهانه و حمله آن جدید است. بنابراین کشف آن‌ها دشوار است و معمولاً از طریق پایش رفتارهای مشکوک می‌توان به طور تقریبی به وجود آن‌ها پی برد.

روش‌های ایستا بسیار محبوب و رایجند زیرا بدون اجرای بدافزار و با تحلیل کدش قادرند آن را کشف نمایند. روش‌های ایستا سربار محاسباتی کمتری دارند، کم خطرترند زیرا بدافزار را اجرا نمی‌کنند ولی به خاطر «تخمین‌های دست بالا»^{۲۱}، ممکن است منجر به «مثبت کاذب»^{۲۲} شوند. در مقابل روش‌های پویا با اجرای بدافزار می‌توانند آن‌ها را کشف کنند. «همانندسازی»^{۲۳} و «پایش»^{۲۴} نمونه‌هایی از روش‌های پویا هستند [۱۳]. از محدودیت‌های روش‌های پویا می‌توان سربار اجرایی بالا، بررسی یک یا چند مسیر اجرایی محدود و «منفی کاذب»^{۲۵} به خاطر «تخمین‌های دست پایین»^{۲۶} را نام برد.

برای جلوگیری از صدمه به سیستم کامپیوتری، برای اجرا و تحلیل فایل‌های مشکوک از روش «جعبه شنی»^{۲۷} یا «انفجار فلز محض»^{۲۸} استفاده می‌شود. در روش اول، سیستم مرزی ورودی و خروجی فایلی را دریافت کرده و بعد از پیمایش، آن را درون محیط مجازی برای اجرا قرار می‌دهد. این کار جعبه شنی یا محیط مجازی ایمنی می‌سازد که بدافزار احتمالی در آن اجرا می‌شود و رفتار بدخواهانه‌اش را بروز می‌دهد. مشکل اینجاست که گاهی بدافزارهای پیچیده با روشی می‌توانند از محیط مجازی اجرایی آگاه شود و کاری کند که شناسایی نشود؛ مثلاً اجرای خود را خاتمه داده یا کار بیهوده‌ای انجام دهد^{۲۹}. برای حل این مشکل از روش انفجار فلز محض یا کنترل مستقیم روی سخت‌افزار استفاده می‌شود. در این روش

21- Overapproximation
22- False positive
23- Emulation
24- Monitoring
25- False negative
26- Underapproximation
27- Sandbox
28- Bare-metal detonation
29- Outlast, outsmart

14- Known
15- Unknown
16- Signature-based
17- Anomaly-based
18- Machine learning
19- Hidden Markov Model (HMM)
20- Specification-based

به جای محیط مجازی از ماشین فیزیکی واقعی برای ارسال و اجرای فایل استفاده می‌شود. در این صورت نیاز به چندین کامپیوتر با سیستم‌های عامل و پیکربندی‌های گوناگون داریم.

در کشف بدافزار با امضاها، «پایگاه داده‌ای» از امضای بدافزارها وجود دارد و فایل مشکوک در بانک امضاها جستجو می‌شود که معلوم شود با یکی از امضاها مطابقت می‌کند یا خیر. ضد بدافزارهای تجاری معمولاً با روش مبتنی بر امضاء کار می‌کنند، اما به واسطه استفاده از روش‌های «مبهم‌سازی» در ساخت ویروس‌ها، روش‌های مبتنی بر امضاء دیگر برای شناسایی بدافزارها کفایت نمی‌کنند. روش کشف مبتنی بر امضا کارآمد است ولی نیاز به تخصص و دانش انسانی دارد که پایگاه داده امضاها را تهیه نماید و بدافزار جدیدی که امضایش موجود نباشد، قابل کشف نخواهد بود. به علاوه بزرگ شدن پایگاه امضاها خودش ممکن است باعث افت کارایی گردد.

مبهم‌سازی با «فراریختی» یکی از روش‌هایی است که در سال‌های گذشته توسط بدافزارهایی همچون ویروس و کرم به طور گسترده مورد استفاده قرار گرفته است. فراریختی روشی است که ساختار کد بدافزار را بدون تغییر رفتار آن تغییر می‌دهد. به این ترتیب، روش‌های مبتنی بر امضاء از کشف بدافزار فراریخت شده کاملاً ناتوان می‌شوند. فراریختی فنی است که روی انواع بدافزار از جمله باج‌افزارها هم قابل استفاده است. خلیلیان و وزین‌دل [۲۰] با بررسی ۴۰ مقاله شاخص اخیر، به طور مبسوط فنون مبهم‌سازی فراریختی و روش‌های کشف بدافزارهای فراریخت را مورد بررسی قرار داده‌اند. سپس با ارائه معیارهایی، آن‌ها را با هم مقایسه کرده و سیر تحقیقات آتی را برجسته ساخته‌اند.

به جای شناسایی بدافزار با جست‌وجوی امضاها، نرم‌افزار ضد بدافزار می‌تواند با کمک روش‌های «ابتکاری»^{۳۰}، رفتار غیرعادی و ناهنجار را شناسایی کند. این روش کشف بدافزارها دو مرحله دارد و شامل «یادگیری»

30- Heuristic

و «شناسایی» است. در مرحله یادگیری شناساگر سعی می‌کند رفتار عادی سیستم، برنامه یا هر دو را بشناسد. روش‌های ابتکاری کشف ناهنجاری ممکن است ایستا یا پویا باشند. روش‌های ابتکاری ایستا از تحلیل ایستای کد استفاده می‌کنند تا ساختارهای مشکوک را در فایل بیابند؛ مثل «حلقه رمزگشایی»، «کدهای خود تغییرده»^{۳۱}، «استفاده از فراخوانی‌های API مستند نشده»، «تغییر بردار وقفه‌ها» و غیره [۱۲].

روش‌های ابتکاری پویا با تحلیل رفتار فایل اجرایی هنگام اجرا، سعی می‌کنند بفهمند آیا فایل اجرایی آلوده شده است یا خیر. از جمله محاسن سیستم‌های کشف مبتنی بر ناهنجاری این است که قادرند در مقابل «حمله‌های جدید»^{۳۲} مثل بدافزارهای شناخته نشده یا گونه جدید بدافزار شناخته شده هم حفاظت نمایند. در مقابل هزینه پیاده‌سازی آن بالاست و نرخ هشدارهای مثبت و منفی کاذب در سیستم‌های کشف مبتنی بر ناهنجاری در مقایسه با سایر روش‌های کشف معمولاً بالاتر است [۱۰]. ضمن این‌که تعیین ویژگی‌هایی که حین مرحله یادگیری باید توسط شناساگر مورد توجه قرار بگیرد، کار ساده‌ای نیست. «شناسایی مبتنی بر مشخصه»^{۳۳} یک زمینه خاص شناسایی مبتنی بر ناهنجاری است که با کمک چند قانون یا مشخصه در مورد بدخواهی برنامه تحت بررسی تصمیم‌گیری می‌نماید.

باج‌افزارها به شکل‌های بسیار متفاوتی کار می‌کنند که شامل قفل کردن صفحه رومیزی سیستم عامل کاربر و رمزگذاری همه فایل‌های او می‌شود [۴]. مسئله اینجاست که باج‌افزارها رفتارهای متفاوتی نسبت به بدافزارهای معمول از خود نشان می‌دهند. برای نمونه، بدافزارهای سنتی سعی می‌کنند خود را پنهان نگه دارند تا بتوانند اطلاعاتی را از سیستم کاربر سرقت نمایند. اما رفتار باج‌افزارها کاملاً با مخفی کاری در تضاد است چون نقطه اصلی حمله اینست که باج‌افزار به قربانی خبر دهد که آلوده

31- Self-modifying

32- Zero-day

33- Specification-based

شده است. به عنوان مثالی دیگر، یکی از روش‌های رایج برای کشف بدافزارهای معمول، تحلیل پویاست که بدافزار را در محیطی مجازی اجرا می‌کنند تا رفتار آن را ثبت کنند و بر اساس آن نوع فایل مشکوک را تشخیص دهند. اما سیستم‌های کشف بدافزار که با فرض رفتار مخفیانه بدافزار طراحی شده‌اند، نمی‌توانند موفق به کشف باج‌افزار در چنین محیطی شوند. علت اینست که رفتار باج‌افزارها شباهت بسیاری به فایل‌های سالمی دارد که برای کارهای عادی از رمزنگاری و فشرده‌سازی استفاده می‌کنند. نتیجه این‌که برای کشف باج‌افزارها نیاز به روش‌های کشف اختصاصی هستیم.

مبارزه با باج‌افزار به دلایلی دشوار است: الف) به دست آوردن و یا ایجاد این نوع بدافزار آسان است و موجب بازده فوری و ایجاد فرصت‌های سودآور برای حمله می‌شود؛ ب) تشخیص و تمایز عملیات انجام شده توسط باج‌افزار از نرم‌افزارهای بی‌خطر بسیار دشوار است؛ پ) باج‌افزارها اغلب کاربرانی را مورد حمله قرار می‌دهند که از داده‌های خود به‌طور منظم پشتیبان‌گیری نمی‌کنند [۳].

یکی از ویژگی‌های مؤثر برای کشف باج‌افزارها «آنتروپی»^{۳۴} فایل‌های دستکاری شده قبل و بعد از خواندن و نوشتن است و باج‌افزارها تمایل دارند فایل‌هایی که آنتروپی بالا دارند را مورد حمله قرار دهند که اختلاف بین آنتروپی خواندن و نوشتن کم است و شناسایی را دشوار می‌سازد [۴]. در نظریه اطلاعات، «آنتروپی» معیار است از میزان اطلاعاتی که قبل از دریافت، از دست می‌رود و گاهی به آن آنتروپی شانون گفته می‌شود. در فایل‌ها و اطلاعات دیجیتال، اندازه تصادفی بودن داده و اندازه‌گیری مقدار داده‌هایی را که در یک فایل وجود دارد آنتروپی می‌نامند. آنتروپی داده‌های تصادفی مشابه داده‌های معمولی کاربران نیست و از این ویژگی می‌توان برای بررسی این‌که فایل رمزگذاری یا فشرده شده یا خیر استفاده کرد.

پس در حوزه کشف بدافزار از محاسبه آنتروپی می‌توان برای بررسی این‌که آیا رمزگذاری شده و آیا توسط

34- Entropy

نرم‌افزارهایی بسته‌بندی شده یا خیر استفاده کرد. دو روش عمده دیگر برای کشف باج‌افزارها استفاده شده است: «بررسی عملیات روی فایل‌ها»^{۳۵} شامل خواندن، نوشتن، بازکردن و بستن؛ «رشته و توالی فراخوانی‌های سیستمی، شبکه‌ای و واسط برنامه کاربردی»^{۳۶}. مسئله این است که این‌گونه اطلاعات باج‌افزارها شباهت بسیاری با فایل‌های سالم دارند و نیاز به روش‌هایی هست که پالایش اساسی و هوشمندانه‌ای انجام دهند تا داده‌های متمایزکننده‌ای به دست آید.

برای محاسبه میزان سودمندی یک روش کشف رایج است که روی تعدادی نمونه آزمایش می‌شود و مقادیر مثبت واقعی و کاذب و منفی واقعی و کاذب محاسبه می‌شوند. سپس مقادیر «صحت»^{۳۷}، «دقت»^{۳۸}، «بازیابی»^{۳۹}، «معیار اف»^{۴۰} (میانگین هم‌ساز دقت و صحت) و «مقدار ROC» محاسبه و مقایسه می‌شوند.

۳- مروری بر روش‌های موجود

این بخش شرح ۹ مورد از روش‌های جدید کشف باج‌افزارهاست. برای هر مقاله ابتدا روش پیشنهادی بیان می‌شود و سپس جزئیاتی از ارزیابی روش و نتایج به دست آمده گزارش می‌شود.

۳-۱ روش تحلیل و تشخیص خودکار باج‌افزار اندروید

روش: یانگ و همکاران [۶] در سال ۲۰۱۵ یک مفهوم تحلیل خودکار را که ترکیبی از تحلیل پویا و ایستا برای برنامه‌های موبایل است، پیشنهاد دادند. بیشتر برنامه‌های امنیتی به تحلیل مجوزها و مسئله نفوذ اطلاعاتی برای یافتن برنامه‌های مشکوک می‌پردازند که برای روش ایستا مناسب هستند. اما اگر یک برنامه مشکوک در پس‌زمینه اجرا شود و داده‌های حساس به سرقت برود، مناسب

35- File operations: Read, Write, Open, Close

36- System, network, and API calls

37- Accuracy

38- Precision

39- Recall

40- F-measure

نیستند. برای شناسایی برنامه‌های مشکوک در حال اجرا از تحلیل بیدرنگ که تحلیل آلودگی نامیده می‌شود، استفاده شده است. مقاله مذکور به بررسی توابع باج‌افزار و رده‌های اصلی آن و مجوزهای قفل کردن، از بین بردن فرایند، Boot receiver و پرداخت می‌پردازد.

در این مقاله مفهوم تحلیل خودکار که ترکیبی از تحلیل پویا و ایستا برای برنامه‌های موبایل است، پیشنهاد شده است. کلید این مفهوم، یکی شدن حالت‌های داده و اجرای نرم افزار «مسیر آزمون^{۴۱} بحرانی» است. روش پیشنهادی دو مرحله دارد: مرحله اول شامل تحلیل ایستای آزمایشی است که ابتدا حمله احتمالی مبتنی بر واسط برنامه کاربردی اندروید و الگوی حمله‌های موجود را شناسایی می‌کند و تحلیل پویا از مسیر هدایت شده، برنامه را در یک دامنه محدود و متمرکز برای تشخیص احتمال حمله با تطابق مسیر شناسایی شده با الگوهای موجود، اجرا می‌کند. در مرحله دوم اجرای تحلیل پویا، بررسی پویا، نوع سناریوی حمله را با توجه به نوع نشت داده‌های محرمانه مثل کوکی مرورگر وب و غیره بدون دسترسی به داده‌های بحرانی و منابع داده محافظت شده در موبایل، گزارش می‌دهد.

زمانی که یک فایل APK وارد می‌شود، اولین قسمت، تحلیل ایستاست. تحلیل ایستا شامل: برگردان APK؛ «تشخیص بسته‌بندی مجدد»^{۴۲}؛ استخراج خصوصیات و مقایسه. تحلیل ایستا نمی‌تواند با حالت‌هایی مثل ابهامات کد و رمزنگاری روبرو شود. بنابراین نیاز به تحلیل پویا وجود دارد. تحلیل پویا به نظارت بر رفتار برنامه در حال اجرا و کشف این‌که آیا رفتارهای آن با فعالیت مشکوک مطابق است یا نه، نیاز دارد. ویژگی‌های مشکوک که در تحلیل پویا قابل توجه هستند: مسیر و جریان داده بحرانی؛ دسترسی به دامنه بدخواه؛ هزینه بدخواه (یک برنامه که بدون اطلاع واضح برای یک سرویس، شارژ می‌شود، «هزینه‌افزار»^{۴۳} است. اگر یک مقصد نامعلوم وجود داشته باشد، نرم‌افزار باید آن را به‌عنوان بدافزار در نظر بگیرد)؛

41-Test path

42- Repackaging detection

43-Chargeware

دورزدن مجوزهای اندروید (اگر یک برنامه بعضی از مجوزها را اعلام نکند اما برخی کارهای مرتبط را با همان مجوزها اجرا کند، دورزدن مجوز گفته می‌شود. اگر یک برنامه دسترسی مدیر داشته باشد، می‌تواند کار حساس را بدون هرگونه مجوز انجام دهد).

آزمایش‌ها و نتایج: نویسندگان روش پیشنهادی را ارزیابی نکرده‌اند و صرفاً یک مفهوم بیان شده است. تحلیل روش و نقاط قوت و ضعف: پیشنهاد روش کشف برای بن‌سازهای خاص همچون تلفن همراه و سیستم عامل اندروید ارزشمند است. ترکیب تحلیل ایستا و پویا نیز ایده مناسبی است زیرا این دو اطلاع مکمل هم هستند. متأسفانه، ایراد اصلی مطالعه یانگ و همکاران فقدان ارزیابی است. عدم وجود آزمایش‌های تجربی روی نمونه‌های واقعی موجب می‌شود خواننده هیچ بینشی از سودمندی و محدودیت‌های روش نداشته باشد. به‌همین دلیل روش پیشنهادی قابل استناد نیست.

۳-۲ روش تشخیص تمام خودکار هل‌دریود

روش: آندرانئو و همکاران [۷] در سال ۲۰۱۵ روش تمام خودکار هل‌دریود^{۴۴} را که نمونه‌های شناخته شده یا ناشناخته باج‌افزار و ترس‌افزار را از نمونه‌های بی‌خطر شناسایی می‌کرد، ارائه دادند. روش‌های قبلی عمومیت نداشتند و همچنین محدود به نمونه‌های شناخته شده هستند، به راحتی از آن‌ها می‌توان فرار کرد و در مقابل انواع جدید، بی‌اثر هستند. از دید کاربر، روش‌های مبتنی بر امضا باید به‌طور دائم با تعاریف جدید بروز رسانی شده که به ندرت موثر است. مقاله مورد نظر روی باج‌افزار موبایل متمرکز شده است و چالش‌هایی را که منحصر به مسائل شناسایی باج‌افزار است (فنون شناسایی قفل، عملیات رمزنگاری و پیغام‌های تهدیدآمیز) مورد بررسی قرار می‌دهد. هدف این مقاله غلبه بر جنبه‌های نامطلوب روش‌های مبتنی بر امضا و شناسایی انواع باج‌افزار شناخته شده و جدید است. دستیابی به این هدف چالش

برانگیز است و به منظور این که هر دو باج‌افزار از پیش شناخته شده و همچنین نمونه‌های جدید، شناسایی شوند از روشی تطبیق پذیر استفاده می‌شود. وجود متن تهدید آمیز به عنوان یک اجبار برای نویسنده باج‌افزار برای رسیدن به هدف خود، در نظر گرفته شده است. روش پیشنهادی مبتنی بر شناسایی عناصر اصلی است که برای پیاده‌سازی یک برنامه مخرب موبایل نیاز هستند. اختصاصاً هل‌دریود برنامه‌ای که در حال تلاش برای قفل کردن یا رمزنگاری دستگاه، بدون رضایت کاربر باشد و یا درخواست‌های باج روی صفحه نشان داده شود، شناسایی می‌کند. این روش نیازی ندارد که یک نمونه از یک خانواده مشخص از قبل در دسترس باشد. همچنین تعیین می‌کند که آیا یک برنامه موبایل، کاربر را تهدید می‌کند، دستگاه را قفل می‌کند، داده‌ها را رمزنگاری می‌کند یا ترکیبی از این فعالیت‌ها را انجام می‌دهد. هل‌دریود برای تحلیل ایستا و پویا پیاده‌سازی شده است. به‌خصوص این روش از «تحلیل آلودگی»^{۴۵} ایستا و شبیه‌سازی سطحی برای یافتن جریان فراخوانی‌های تابعی که رفتارهای قفل دستگاه یا رمزنگاری فایل را موجب می‌شوند، استفاده می‌کند. این روش برای شناسایی رفتارهای تهدیدآمیز، از فنی مبتنی بر یادگیری که پردازش زبان طبیعی^{۴۶} نام دارد و عبارتهای مشکوک را تشخیص می‌دهد، استفاده می‌کند. هرچند هل‌دریود اختصاصاً برای باج‌افزار طراحی شده است اما مبتنی بر خانواده خاصی نیست. علاوه بر این ویژگی‌های شناسایی، پارامتری بوده و قابلیت انطباق‌پذیری با خانواده‌های آینده را دارد. هل‌دریود فایل APK اندروید را مورد بررسی قرار می‌دهد و سه شاخص مستقل که به‌طور موازی اجرا می‌شوند را به‌کار می‌گیرد که هر شاخص برای یک ویژگی بدافزار مشخص شده است.

آزمایش‌ها و نتایج: مجموعه داده MI شامل بیش از ۴۰۰ برنامه مخرب اندروید از دسامبر ۲۰۱۴ است، بجز آن‌هایی که قبل از آن در بقیه مجموعه داده‌ها و هر

باج‌افزار شناخته شده، وجود داشتند. مجموعه داده R1 باج‌افزارهای شناخته شده و مجموعه داده R2 باج‌افزارهای ناشناخته برای نمونه‌هایی است که در دسامبر ۲۰۱۴ تا ژانویه ۲۰۱۵ مشاهده شده‌اند. برای ارزیابی سه آزمایش انجام شد که آزمایش اول برای آزمون توانایی شناسایی و آزمایش دوم برای آزمون مثبت کاذب و آزمایش سوم به منظور سرعت شناسایی انجام گرفتند. در آزمایش اول تمام ۲۰۷ نمونه باج‌افزار در R1 شناسایی شدند: ۱۹۴ عدد با استخراج ایستای متن و ۱۳ عدد باقیمانده با استخراج متن از رایانه کارساز کنترل و فرمان. آزمایش انجام گرفته روی R2، از بین ۴۴۳ نمونه کل در R2، ۳۷۵ عدد از آن‌ها به درستی به عنوان باج‌افزار یا ترس‌افزار شناخته شدند و ۴۹ عدد به‌طور صحیح هیچک از این دو، برچسب‌گذاری نشدند. با تحلیل روی منفی کاذب معلوم شد نمونه‌هایی که شناسایی نشده بودند به علت فقدان مدل‌های زبانی بود. به‌طور مثال هل‌دریود را روی زبان اسپانیایی تنظیم کرده‌اند و متون تهدیدآمیز را با استفاده از مترجم گوگل، تبدیل به زبان اسپانیایی کرده و به آن اضافه کردند، بعد از آزمایش دوباره تمام نمونه‌های قبلی که شناسایی نشده بودند، به‌طور موفقیت آمیز به عنوان باج‌افزار برچسب‌گذاری شدند.

در آزمایش دوم که روی مجموعه داده MI انجام شد (حاوی بدافزار بود اما باج‌افزار نداشت) هیچ نمونه‌ای به عنوان باج‌افزار برچسب زده نشد. در آزمایش سوم، طبقه‌بندی کننده متن بین تمام رده‌ها سریع‌تر عمل می‌کند. اگر هل‌دریود مجبور به استفاده از جعبه شنی خارجی به منظور استخراج متن تولید شده به‌طور پویا داشته باشد، پنج دقیقه در این پیاده‌سازی طول می‌کشد، اما این برای تحلیل پویا غیرقابل اجتناب است. اگرچه این اتفاق برای تعداد کمی از نمونه‌ها می‌افتد. این روش روی صدها هزار نمونه که شامل بدافزار عمومی و باج‌افزارها بودند، اعمال شد که به درستی تمام نمونه‌های باج‌افزار را شناسایی کرده و در مورد برنامه‌های بی‌خطر که شباهت به باج‌افزار

45-Taint analysis
46-NLP

داشتند، دچار ابهام نشد.

تحلیل روش و نقاط قوت و ضعف: به‌طور کلی هلدِرِیود روشی پیشرفته را برای شناسایی بدافزار موبایل به کار گرفته است. همچنین در مورد نمونه‌های ناشناخته به خوبی عمل کرده و فقط تعدادی که زبان آن‌ها پشتیبانی نمی‌شد، گم شدند که این مورد هم به راحتی در عرض ۳۰ دقیقه حل شد (یک کادر متن به زبان اسپانیایی ایجاد و دوباره دسته‌بندی‌های زبان طبیعی اجرا شد). نتایج شناسایی‌های هلدِرِیود نشان می‌دهد که فقط ۱۲ مثبت کاذب در تمام صدهزار برنامه غیر باج‌افزار اتفاق افتاده است. با استفاده از پایگاه داده‌ای مرکب از برنامه‌های باج‌افزار، ترس‌افزار، مشکوک و بی‌خطر، هلدِرِیود توانست ۹۹٪ از نمونه‌های اصلا دیده نشده را شناسایی کند. انتقال روش هلدِرِیود به دنیای غیر موبایل شدنی است. بدون شک نویسنده بدافزار می‌تواند از این سیستم به‌وسیله استفاده از کد محلی یا تعبیه کردن رمزنگاری، فرار کند.

۳-۳ روش مطالعه جامع انواع باج‌افزار

روش: خراز و همکاران [۵] در سال ۲۰۱۵ نشان دادند که با نظارت فعالیت غیرعادی سیستم فایل، امکان طراحی سیستم‌های دفاعی برای متوقف ساختن تعداد زیادی از نمونه‌های باج‌افزار وجود دارد. طبق این مقاله، بسیاری از گزارش‌های امنیتی اخیر درباره باج‌افزار به جای ارزیابی‌های علمی، تکیه بر رویه‌های غیر قابل تعمیم دارند. علاوه بر این، گزارش‌های اخیر به‌طور عمده روی پیشرفت‌ها در حملات باج‌گیرافزار و سطح پیچیدگی آن‌ها به جای ایجاد بینشی قوی درباره فنونی که باید ضد این تهدیدها به کار گرفت، متمرکز هستند. در این مقاله نتیجه مطالعه حملات باج‌افزارهای مشاهده شده بین سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۴ نشان داده می‌شود. در واقع دید جامعی از ۱۳۵۹ نمونه باج‌افزار متعلق به ۱۵ خانواده و چگونگی رفتار آن‌ها گفته شده است. این مطالعه‌ها نشان می‌دهد که با وجود بهبودهای پیوسته در روش‌های رمزنگاری، تعداد خانواده‌هایی با توانایی‌های مخرب پیچیده هنوز کم است.

همچنین تحلیل‌های انجام گرفته مشخص می‌کند که متوقف سازی حملات پیشرفته باج‌افزار به پیچیدگی که گزارش شده، نیست.

این مقاله نشان می‌دهد که با نظارت فعالیت غیرعادی سیستم فایل، امکان طراحی سیستم‌های دفاعی برای متوقف کردن تعداد زیادی از نمونه‌های باج‌افزار وجود دارد. یک آزمایش روی فعالیت‌های سیستم فایل از چند نمونه باج‌افزار، مشخص می‌کند که با نظارت برای درخواست‌های ورودی/خروجی و محافظت از «جدول اصلی فایل ۳۷» در سیستم فایل NTFS، امکان شناسایی و جلوگیری از تعداد زیادی از حملات باج‌افزار وجود دارد. همچنین تحلیلی روی روش‌های پرداخت پول که توسط خانواده‌های مختلف باج‌افزارها انجام شده و تراکنش‌های ۱۸۷۲ بیت‌کوین که توسط حمله کریپتولاکر استفاده می‌شده است، بررسی شده است. تحلیل تراکنش‌ها نشان می‌دهد که مجرمان فضای مجازی از روش‌های گسترده‌ای (مانند استفاده از نشانی‌های جدید برای هر آلودگی) به منظور پنهان کردن فعالیت مجرمانه حساب‌های بیت کوین استفاده می‌کنند. تعیین نشانی‌های مشکوک در شبکه بیت کوین مبتنی بر تاریخچه تراکنش، بخصوص زمانی که مجرم از چند نشانی مستقل با مقدار کمی از بیت کوین‌ها استفاده می‌کند، مشکل است.

آزمایش‌ها و نتایج: ۳۷/۹٪ از نمونه‌ها از آنوبیس و ۴۸/۳۸٪ با جستجو بین منابع عمومی بدافزار و ۱۳/۸٪ به‌صورت دستی با جستجو بین انجمن‌های امنیتی به‌دست آمده است. مجموعه داده مربوطه شامل ۱۳۵۹ باج‌افزار فعال است. ۱۸۷۲ نشانی بیت کوین جمع‌آوری شد. جدول سه فهرست خانواده‌های به‌کار رفته در این مقاله را نشان می‌دهد. این مطالعه، امکان پیاده‌سازی روش‌های دفاعی را ضد حملات مخرب باج‌افزار بررسی می‌کند. با توجه به تحلیلی که روی فعالیت سیستم فایل نمونه‌های باج‌افزاری که فایل‌های کاربر را هدف قرار می‌دهند، انجام شده است، معلوم شد که رده‌های متفاوت حملات باج‌افزار با

سطوح مختلف پیچیدگی، ویژگی‌های بسیار مشابه را از یک سیستم فایل به علت ماهیت این حملات، به اشتراک می‌گذارد. همچنین تحلیل‌ها نشان می‌دهند، در سیستمی که تحت حمله قرار گرفته، یک هشدار می‌تواند یک تغییر مهم در فعالیت سیستم فایل باشد، چون فرایند مشکوک می‌تواند تعداد زیادی درخواست‌های دسترسی سیستم فایل مشابهی تولید کند. در نتیجه اگر فعالیت سیستم فایل (به‌طور مثال تغییرات در جدول اصلی فایل و انواع بسته‌های درخواستی (ورودی/خروجی) IRP به سیستم فایل)، مورد بررسی قرار گیرند، امکان شناسایی انواع باج‌افزار که فایل‌های کاربر را هدف قرار می‌دهند، وجود دارد. توسعه سازوکارهای دفاعی ضد این حملات به علت مهندسی سیستم فایل NTFS امکان‌پذیر است. راهبردهای کاهش حملات که در این مقاله گفته شده است، به‌صورت زیر هستند:

(الف) پایش فراخوانی واسط‌های برنامه کاربردی^{۴۸}: تعداد زیادی از نمونه‌های باج‌افزار از واسط‌های برنامه کاربردی ویندوز برای قفل صفحه رومیزی کاربر استفاده می‌کنند. بنابراین با نظارت فراخوانی‌های واسط برنامه کاربردی ویندوز، با این که روش جدیدی نیست، اما حملات باج‌افزارهایی که از روش‌های پیچیده استفاده نمی‌کنند را شناسایی می‌کند.

(ب) پایش فعالیت سیستم فایل^{۴۹}: یک طبقه‌بندی کننده می‌تواند برای تشخیص مدخل‌های مشکوک و بی‌خطر جدول اصلی فایل که تحت حمله باج‌افزار هستند، به کار برود. در واقع مدخلی از جدول که تغییر کرده باشد، مشکوک است. به منظور تمایز بین فعالیت بی‌خطر و مخرب روی سیستم فایل، روش ممکن دیگری که می‌تواند به کار برود، نظارت تمام درخواست‌های سیستم فایل که فرایندهای حالت کاربر تولید می‌کنند، می‌باشد. بازیابی فایل‌های حذف شده توسط حمله باج‌افزار می‌تواند به راحتی امکان‌پذیر باشد، اگر صفت \$DATA در مدخل جدول اصلی فایل، مقیم باشد،

محتوای فایل می‌تواند به مکان دیگری رونوشت شود. برای صفت‌های \$DATA که مقیم نیستند، نیاز به تحلیل کردن RUNLIST در مدخل جدول اصلی فایل و رونوشت داده‌های اولیه به مکان دیگر و انجام عمل بازیابی می‌باشد. (پ) به‌کاربردن منابع تله: مهاجمان می‌توانند توسط حملاتی که رفتار عادی کاربر را شبیه‌سازی می‌کنند، از شناسایی فرار کنند. یک راه‌حل می‌تواند استفاده از فایل‌های تله در چندین محل دیسک باشد که منظم نظارت می‌شوند. این روش می‌تواند، با وجود این‌که نمونه‌های باج‌افزار از فنون جدید سیستم‌های رمزنگاری استاندارد یا سفارشی شده استفاده کنند، فرصتی برای تشخیص فرایندهای مخرب در مراحل اولیه حملات باشد.

تحلیل روش و نقاط قوت و ضعف: نقطه قوت این روش بررسی تعداد بسیاری از نمونه باج‌افزارهاست که اطلاعات وسیع و عمومی‌تری از رفتار باج‌افزارها فراهم می‌سازد. با وجود آزمایش‌های گسترده و یافته‌های ارزشمند، نویسندگان روش جدیدی را بر مبنای یافته‌هایشان ارائه نکرده‌اند.

۳-۴ روش آن‌ویل

روش: خراز و همکاران [۴] در سال ۲۰۱۶ روشی ارائه دادند که تعاملات برنامه مشکوک با سیستم فایل را مورد پایش دقیق قرار می‌دهد تا سیستم بتواند به‌طور دقیق رفتار رمزنگاری باج‌افزار را توصیف کند. سیستم‌های فعلی رایج که برای شناسایی بدافزارها وجود دارند، به‌طور اختصاصی به شناسایی باج‌افزارها نمی‌پردازند. سیستم‌های شناسایی بدافزارها روی عملکردهای پنهانی بدافزار متمرکز هستند (مثل عملکرد مشکوک سیستم عامل برای «ثبت رویدادهای کلیدها»^{۵۰}) که در شناسایی باج‌افزارها با شکست مواجه می‌شوند. علت اینست که باج‌افزارها مانند برنامه‌های کاربردی که عمل رمزنگاری یا فشرده‌سازی را انجام می‌دهند، ظاهر شده و فعالیت می‌کنند. همچنین این سیستم‌ها برای شناسایی رفتارهای ویژه‌ای که باج‌افزارها

48-API Call Monitoring

49- Monitoring File System Activity

50-Keylogging

به کار می‌برند زیاد مناسب نیستند؛ مثل طبقه‌بندی نادرست خانواده‌های باج‌افزار توسط پویشگرهای AV. ارزیابی این مقاله نشان می‌دهد که سیستم‌های فعلی شناسایی بدافزارها، مدل‌های رفتاری درستی برای شناسایی رده‌های مختلف حملات باج‌افزار ندارند.

بعضی از روش‌ها روی تحلیل جریان کنترلی برنامه متمرکز شده‌اند، مثلاً یک روش به مدل‌سازی برنامه بر طبق جریان کنترل در سطح دستور می‌پردازد. کارهای دیگری که انجام شده، تحلیل و شناسایی بدافزار با استفاده از توصیف معنایی سطح بالای رفتار زمان اجرای آن‌ها که از ترتیب فراخوانی‌های سیستمی و دسترسی منابع سیستم عامل نشئت گرفته شده است، می‌باشد. در گذشته از هدف مصنوعی یا تله برای شناسایی نقص‌های امنیتی استفاده می‌شده است. روش پیشنهادی مقاله مذکور فرض می‌کند که نمونه‌های باج‌افزار می‌توانند از تمام روش‌هایی که دیگر نمونه‌های بدافزار ممکن است به کار ببرند، استفاده کنند. همچنین سیستم پیشنهادی فرض می‌کند که حملات موفقیت آمیز باج‌افزار یک یا چند از فعالیت‌های زیر را انجام می‌دهند:

- پیامی که بعد از حمله موفقیت‌آمیز به‌طور ثابت نشان داده می‌شود.

- رمزنگاری و حذف فایل‌های خصوصی کاربر

- رمزنگاری و حذف فایل‌های خصوصی کاربر بر

اساس ویژگی‌های مشخص (اندازه، تاریخ دسترسی، پسوند)

در روش مقاله مورد نظر، سیستم به‌طور خودکار محیط اجرایی مصنوعی واقع‌گرایانه‌ای ایجاد کرده و نظارت می‌کند که باج‌افزار چگونه با آن محیط تبادل دارد. این پایش دقیق تبادلات با سیستم فایل امکان توصیف دقیق رفتار رمزنگاری باج‌افزار را برای سیستم فراهم می‌سازد. هم‌زمان، سیستم تغییراتی از سیستم را که شبیه به رفتارهای باج‌افزار است ردیابی می‌کند. کلید اصلی برای موفق بودن این است که باج‌افزار نیاز به دسترسی به فایل‌های قربانی یا

صفحه رومیزی دارد. روش آن‌ویل امکان تحلیل نمونه‌های زیادی از بدافزارها را در مقیاس وسیع فراهم می‌کند و آن‌هایی که رفتارهای شبیه به باج‌افزارها دارند را شناسایی نموده و علامت‌گذاری می‌نماید. علاوه بر این سیستم قادر است بینشی را ایجاد نماید که بتوان فهمید باج‌افزار چگونه عمل کرده و چگونه به‌طور خودکار بین رده‌های مختلف باج‌افزار، تمایز قائل می‌شود. روش‌های جدیدی در این مقاله برای شناسایی باج‌افزار پیشنهاد شده است که به‌عنوان «قفل‌کننده فایل»^{۵۱} شناخته می‌شود و فایل‌هایی را که روی کامپیوتر قربانی قرار دارند، هدفگیری می‌کند. این فن مبتنی بر پایش سیستم فایل مورد دسترسی در ترکیب با استقرار محیط‌های مصنوعی است که به‌طور خودکار برای راه‌اندازی باج‌افزار ایجاد شده است.

آزمایش‌ها و نتایج: نمونه اولیه آن‌ویل در ویندوز و در «جعبه شنی کوکو»^{۵۲} که چارچوبی متن‌باز و شناخته شده است و از طریق راه‌اندازهای هسته ویندوز که قابلیت‌های نظارت را فراهم می‌کنند، پیاده‌سازی شده است. علاوه بر این تعدادی مؤلفه بیرون از جعبه شنی برای نظارت بر واسط کاربری سیستم کامپیوتری هدف، اضافه شده است. تحلیل طولانی مدتی روی ۱۴۸۲۲۳ نمونه باج‌افزار انجام شده که نشان می‌دهد آن‌ویل می‌تواند ۱۳۶۳۷ نمونه باج‌افزار را از چندین خانواده شناسایی کند.

همچنین حین اجرای نمونه بدافزار روی سیستم، یک فرایند، فعالیت اصلی کاربر مانند راه‌اندازی یک مرورگر و رفتن به وبگاه‌ها یا کلیک کردن روی صفحه رومیزی را شبیه‌سازی می‌کند. این تبادل به‌طور تصادفی تولید شده اما در سراسر اجرا ثابت می‌باشد. هر نمونه برای ۲۰ دقیقه در محیط تحلیل اجرا می‌شود. محیط‌های کاربری برای هر اجرا تولید می‌شود، ردیابی‌های ورودی/خروجی سیستم فایل ثبت شده و تصویر لحظه‌ای از صفحه، قبل و بعد از اجرا گرفته می‌شود. بعد از هر اجرا ماشین مجازی به وضعیت پاک برای جلوگیری از هرگونه دخالت در سراسر

اجرا، «فراخوانی برگشتی»^{۵۳} می‌کند. تمام آزمایش‌ها بر طبق دستورالعمل‌های تجربی برای آزمایش‌های بدافزار انجام شده است.

آزمایش اول: در این آزمایش تأثیر آن‌ویل را روی مجموعه داده‌ای برچسب شده ارزیابی کرده و نمونه‌های متفاوتی از قفل‌کننده صفحه را برای تعیین بهترین مقدار آستانه tsim مورد آزمایش قرار داده است. نمونه‌های باج‌افزار از نظرگاه برخطی که نمونه‌های بدافزار را به اشتراک می‌گذارند، جمع‌آوری شده‌اند. همچنین نمونه‌های باج‌افزار برچسب شده از دو شرکت شناخته شده گرفته شده است و در کل ۳۱۵۶ نمونه جمع‌آوری شده است. به‌منظور اطمینان از این که آن نمونه‌های باج‌افزار فعال بودند، آن‌ها را در محیط آزمون خود اجرا کرده‌اند. ۲۱۲۱ نمونه را به‌عنوان باج‌افزار فعال تأیید کرده‌اند. بعد از هر اجرا، فعالیت سیستم فایل هر نمونه را برای هر علامت حمله به داده کاربر بررسی شده است. مجموعه داده اکثر باج‌افزارها را پوشش می‌دهد. علاوه بر این برای باج‌افزارهای برچسب‌گذاری شده، مجموعه داده‌ای که شامل نمونه‌های غیر باج‌افزار است نیز ایجاد شده است. این نمونه‌ها به «بن‌سازه تحلیل آنوبیس»^{۵۴} ارسال شده و شامل مجموعه‌ای از نمونه‌های مشکوک بی‌خطر است. ۱۴۹ برنامه کاربردی اجرایی بی‌خطر که رفتار شبیه باج‌افزار مانند حذف و رمزگذاری و فشرده‌سازی داشتند، انتخاب شد. همچنین ۳۸۴ نمونه بدافزار غیر باج‌افزار از ۳۶ خانواده بدافزار برای ارزیابی نرخ آن‌ویل آزمون شده است. تفاوت اصلی نام فایل‌ها و پسوند‌های اصلاح شده با نویسه‌های تصادفی برای به حداقل رساندن شانسی بازیابی فایل‌ها بر اساس نام آن‌ها در جدول اصلی فایل در سیستم فایل NTFS است.

آزمایش دو: این آزمایش دقت آن‌ویل را زمانی که به مجموعه داده بزرگی از نمونه‌های بدافزار در دنیای واقعی اعمال می‌شود، ارزیابی می‌کند. سپس نتایج به‌دست آمده

با گزارشی که توسط پویشگرهای AV در انجمن ویروس بیان شده بود، مقایسه شده است. نمونه‌ها از ۱۸ می ۲۰۱۵ تا فوریه ۲۰۱۶ جمع‌آوری شد. از این رو قبل از اجرای آزمایش، ورودی‌های آنوبیس با حذف آن‌هایی که آشکارا اجرایی نبودند، پالایش شده است (مثل تصاویر، پی‌دی‌اف‌ها). بعد از مرحله پالایش، مجموعه داده شامل ۱۴۸۲۲۳ نمونه متفاوت بوده و هر نمونه برای دستیابی به ردگیری ورودی/خروجی و نمرات تمایز تصویر صفحه رومیزی قبل و بعد از اجرا به آن‌ویل ارسال شده است.

نتیجه به‌دست آمده از آزمایش اول نشان می‌دهد که با $t_{sim} = 0/32$ بیش از ۹۷٪ از نمونه‌های باجگیر افزار در سراسر هر دو نمونه صفحه نمایش و قفل فایل‌ها با ۱۰۰٪ دقت کشف شدند. در آزمایش دوم از این شباهت برای شناسایی باج‌افزار قفل‌کننده صفحه در یک بدافزار ناشناخته به آن‌ویل استفاده شده است. نتیجه آزمایش دوم بدین صورت است که با حد آستانه شباهت $t_{sim} = 0/32$ ، آن‌ویل، (۱۳۶۳۷/۹۲٪) از مجموعه داده نمونه را به‌عنوان یک باج‌افزار برچسب‌گذاری کرد که این‌ها شامل هم نمونه‌های قفل‌کننده فایل و هم قفل‌کننده صفحه رومیزی بودند.

تحلیل روش و نقاط قوت و ضعف: آن‌ویل توانست نوع جدیدی از باج‌افزار را که تا قبل از آن توسط هیچ شرکت امنیتی گزارش نشده، شناسایی کند. آن‌ویل می‌تواند به راحتی روی هر سیستم تحلیل بدافزاری به‌وسیله ضمیمه‌سازی به راه‌انداز سیستم فایل در محیط تحلیل، استقرار یابد. ارزیابی نشان می‌دهد که این روش در عمل به خوبی کار می‌کند (دستیابی به نرخ مثبت واقعی ۹۶/۳٪) و در خودکارسازی تعریف نمونه‌های باج‌افزار که برای سیستم‌های تحلیل و شناسایی پیشنهاد شده، مفید است. از نقاط ضعف آن می‌توان گفت این امکان وجود دارد که مهاجم راه‌هایی برای شناسایی محیط کاربری تولید شده پیدا کرده و از آن اجتناب کند که البته هزینه بالایی برای مهاجم دارد. امکان دیگر این است که بدافزار ممکن است

53- Callback
54-Anubis

فقط یک بخش مشخص از یک فایل را به جای کل فایل رمز کند یا محتوای فایل را با استفاده از الگوهایی غیرقابل خواندن نماید. نویسندگان بدافزار ممکن است از روش‌های دیگری مثل ویدئو یا فایل‌های صوتی برای هشدار به جای قفل صفحه به کاربر استفاده کنند، روش مذکور در این مقاله زمانی استفاده می‌شود که بدافزار ابتدا قادر باشد فایل‌های کاربر را قفل کند. واحد استخراج متن باید بهبود پیدا کند، چون بدافزار ممکن است از کلمات نامتعارف برای نشان دادن یادداشت خود استفاده نماید. آن‌ویل داخل هسته اجرا می‌شود و هدف آن شناسایی باج‌افزارهای سطح کاربر است که اگر باج‌افزار در سطح هسته اتفاق بیفتد، خطر محسوب می‌شود. البته حمله در سطح هسته پیچیدگی‌هایی برای مهاجمان دارد.

۳-۵- روش سیستم تشخیص زودهنگام هشدار برای متوقف ساختن حملات باج‌افزار روی داده‌های کاربر

روش: اسکایف و همکاران [۳] در سال ۲۰۱۶ سیستم کریپتولاک برای تشخیص زودهنگام هشدار را پیشنهاد دادند که کاربر را در طی فعالیت مخرب فایل آگاه کرده و با استفاده از مجموعه‌ای از شاخص‌های رفتاری می‌تواند یک فرایند را متوقف نماید. مشکل شناسایی بدافزارهایی که قبلاً شناسایی نشده‌اند، امکان فرار بدافزارها از این سیستم شناسایی با استفاده از امضای پیچیده و سخت، ممکن است. روش پایشگر صحت زمانی که فایل‌های مهم سیستم تغییر می‌کنند، مدیر را آگاه می‌کند که این روش برای کاربر مزاحم و خسته کننده است. تمرکز این مقاله روی محافظت از داده‌های کاربر برای از دست رفتن کلی است. بر این اساس نویسندگان سیستم تشخیص زود هنگام هشدار پیشنهاد کرده‌اند که کاربر را در طی فعالیت مخرب فایل آگاه کرده و با استفاده از مجموعه‌ای از شاخص‌های رفتاری می‌تواند یک فرایند را که بدون اجازه می‌خواهد به مجموعه زیادی از داده‌های کاربر دسترسی پیدا کرده و دستکاری کند، متوقف نماید. با ترکیب شاخص‌ها برای باج‌افزارها، سیستم می‌تواند برای شناسایی سریع با مثبت

کاذب پایین استفاده شود. حد متوسط گم شدن فایل‌ها، ۱۰ فایل از ۵۱۰۰ فایل در دسترس است. این سیستم تعداد فایل‌های گم شده قربانی را کم می‌کند.

در این سیستم نظارت روی تغییر داده‌های کاربر به جای تلاش برای شناسایی باج‌افزار از طریق اجرا یا محتوای آن، انجام می‌شود. این سیستم از سه شاخص اصلی برای شناسایی تغییرات مشکوک فایل که هر کدام از این شاخص‌ها یک جنبه از رفتار باج‌افزار را تحت نظر می‌گیرند، استفاده می‌کند و زمانی هر سه آشکار می‌شوند که یک فایل باج‌افزار اجرا شود. این سه شاخص، پیش از این در سیستم تشخیص دیگری به کار نرفته است. در این سیستم تحلیل گسترده رمزنگاری باج‌افزار انجام می‌شود. نرخ ۱۰۰٪ مثبت واقعی در ۴۹۲ باج‌افزار متمایز از ۱۴ خانواده، نشان داده می‌شود. یعنی حداقل صفر و حد متوسط ۱۰ (۲٪) از فایل‌ها گم شده است. این سیستم تعداد فایل‌های گم شده را کم می‌کند، بنابراین پرداخت باج کم می‌شود.

کریپتولاک روی شناسایی باج‌افزار از طریق نظارت بیدرنگ داده‌های کاربر، متمرکز است. اتحاد شاخص‌های منحصربه‌فرد یک معیار قوی برای مشکوک شدن به یک فرایند است. با ردگیری این شاخص‌ها و نظارت بر وضعیت یک فرایند در حال اجرا، می‌توان امتیازی برای «شهرت»^{۵۵} تعیین کرد که مشخص‌کننده این موضوع است که آیا فرایند رفتاری مشکوک دارد یا خیر. زمانی که به حد آستانه رسید، کریپتولاک کاربر را آگاه کرده و فرایند مربوطه را معلق می‌کند. در واقع جلوی باج‌افزار را از رمزنگاری کامل داده‌ها، می‌گیرد. مسئله اصلی در رابطه با این سیستم، شناسایی زودهنگام باج‌افزار با مثبت کاذب پایین است که بتواند سیستم را برای اجرا عملی کند. اتحاد شاخص‌های مطرح شده، قابلیت شناسایی سریع با مثبت کاذب پایین را ممکن می‌سازد. این سیستم سه شاخص اصلی و دو شاخص ثانویه را در نظر می‌گیرد. شاخص‌های اصلی: الف) تغییرات نوع فایل؛ ب) اندازه‌گیری

شباهت^{۵۶}؛ پ) آنتروپی شانون. شاخص‌های ثانوی: الف) حذف؛ ب) محدود کردن نوع فایل^{۵۷}.

این مقاله فعالیت‌های باج‌افزار را به سه رده تقسیم می‌کند که در بخش دوم مقاله به آن‌ها اشاره شد و به ترتیب رده‌های A، B و C هستند.

آزمایش‌ها و نتایج: با مطالعه چگونگی توزیع فایل در تمام سیستم فایل و فهرست‌ها و اسناد کاربر، یک مجموعه سند ۵۰۹۹ فایل که در درخت فهرست تودرتو با ۵۱۱ فهرست گسترش یافته است، مطالعه شده است. فایل‌های جمع‌آوری شده از فایل‌های xls، pptx و docx و فایل‌های فشرده صوتی هستند. ترکیب این‌ها ۱۱۸۰۹ فایل را تشکیل می‌دهد. از هر مجموعه چند فایل به تصادف انتخاب کرده و آن‌ها را در فهرست قرار می‌دهند. سرانجام درخت فهرست در پوشه اسناد کاربر در جعبه شنی کوکو قرار داده می‌شود. در این آزمایش ۲۶۶۳ نمونه بدافزار از طرق مختلف به دست آورده می‌شود. هر نمونه ۲۰ دقیقه اجرا شده و در نهایت ۲۱۷۱ نمونه بدافزار به دلیل این‌که فایلی را تغییر نداده بودند، حذف می‌شوند. این مطالعه نزدیک چهار برابر (۱۴ خانواده بدافزار) تعداد خانواده‌های قبلی مطالعه شده توسط خراز را تحت پوشش قرار می‌دهد. کریپتولاک تمام ۴۹۲ نمونه را با ۳۳ یا تعداد کمتری فایل گم شده، شناسایی می‌کند. آزمایش انجام شده دارای مثبت کاذب کم و سرعت بالای تشخیص است. تعداد فایل‌های گم شده قبل از شناسایی مهمترین معیار این روش است. به طور متوسط سیستم بعد از گم شدن ۱۰ فایل بین ۵۰۹۹ فایل آزمایشی (۲/۰٪) باج‌افزار را کشف می‌کند. رده B بیشترین آمار گم شدن فایل را دارد. تمام سه شاخص اولیه بارزش بوده و سیستم را در شناسایی زود هنگام یاری می‌کنند. در واقع اتحاد شاخص برای تسریع شناسایی، حیاتی است.

پیش از بررسی رفتار داده محور باج‌افزار انتظار می‌رفت که نمونه‌ها به جستجوی ژرفای در فهرست‌ها

بپردازند، اما رفتاری متفاوت در نمونه‌ها دیده شد. برای مثال تلساکریپت^{۵۸} جستجوی ژرفای داشته و به فایل‌ها در عمیق‌ترین فهرست دستیابی پیدا می‌کند. در اولین فهرست مورد دستیابی پیغام باج را قرار داده و در فهرست دومی که دست می‌یابد شروع به رمزنگاری می‌کند. سی‌بی‌تی‌لاکر^{۵۹} به فایل‌هایی با پسوند مشخص (.txt و .md) به ترتیب صعودی اندازه فایل، حمله می‌کند. جی‌پی‌کُد^{۶۰} از ریشه فهرست شروع کرده و به سمت پایین درخت حرکت می‌کند. این نمونه چون هیچکدام از فایل‌های آزمایشی را قبل از کشف شدن، تغییر نداده یا حذف نمی‌کند، مورد توجه است. رده C فایل‌ها را از هر فهرست که دسترسی پیدا کرده، می‌خواند و در یک فایل جدید می‌نویسد و تلاش می‌کند که محتوای اصلی را حذف کند. ترتیب فایل‌هایی که به وسیله بدافزار مورد حمله قرار گرفته اند، سرعت کریپتولاک را برای شناسایی و متوقف کردن باج‌افزار تحت تاثیر قرار می‌دهند.

تحلیل روش و نقاط قوت و ضعف: از نقاط قوت آن می‌توان گفت، از آنجایی که کریپتولاک به جای تمرکز روی محتوای بدافزار یا اجرای آن، روی تغییرات داده‌های کاربر متمرکز است، این سیستم با استفاده از API‌های سطح بالا موقعیت خوبی برای متوقف کردن بدافزارهایی که سیستم فایل را دستکاری می‌کنند، دارد. نقاط ضعف کریپتولاک عبارتند از: الف) کریپتولاک قادر به تعیین هدف تغییراتی که تحت نظر دارد، نیست. مثلاً نمی‌تواند متوجه شود که کاربر یا باج‌افزار، مجموعه زیادی از فایل‌ها را رمزنگاری می‌کنند. این محدودیت باعث می‌شود که سیستم از کاربر درخواست کند که تصمیم نهایی را بگیرد؛ ب) نسخه اولیه کریپتولاک بهینه‌سازی نشده است. این نسخه سربراهای تاخیر برای عملیات بازکردن و خواندن فایل کمتر از یک میلی‌ثانیه، بستن متوسط تأخیر ۱/۵۸ میلی‌ثانیه، عملیات تغییر نام و نوشتن (بین ۹ و ۱۶ میلی‌ثانیه) دارد.

58-Telsacrypt
59-CBT-locker
60-GPcode

56- Similarity measurement
57-File type funneling

۳-۶ روش کنترل کننده اتصال و قطع کننده اتصال

روش: از آنجائی که خطرناک‌ترین نوع باج‌افزار، نوع رمزنگاری ترکیبی است، در این مقاله [۱۶] روش کنترل اتصال و قطع کننده اتصال که چارچوبی جدید برای تشخیص اکثر انواع خطرناک باج‌افزار و جلوگیری از رمزنگاری فایل‌های قربانی است، بیان شده است. بعد از تحلیل بیش از ۴۰ باج‌افزار و در نظر گرفتن فناوری‌های ضد بدافزار رایج و بر طبق پیش‌بینی‌های بدافزارها و ضد بدافزارها، اولین نسخه این چارچوب بر پایه ایده‌ای مرتبط با مرحله تبادل کلید، طراحی شده است. در این مرحله اکثر باج‌افزارهای پیشرفته از الگوریتم تولید دامنه استفاده می‌کنند. در چارچوب پیشنهادی، ناظر اتصال طراحی شده است که می‌تواند درخواست دامنه DNS که توسط الگوریتم‌های تولید دامنه تولید می‌شود را تشخیص دهد.

در این روش از «زنجیره مارکوف»^{۶۱} و یک مدل تغییر حرف به حرف متون از انگلیسی و فارسی که با الفبای انگلیسی برای مرحله آموزش نوشته می‌شود، استفاده شده است. برای مثال در انگلیسی انتظار می‌رود که بعد از حرف «q» حرف «u» را داشته باشیم اما اگر غیر از آن باشد، که البته با احتمال کمی اتفاق می‌افتد، می‌تواند کمی هشداردهنده باشد. بر طبق این ایده، این روش می‌توانست کاربران را از درخواست‌ها آگاه کرده و مانع باج‌افزارهای پربقاء شود. در این چارچوب، ناظر اتصال، تمام ترافیک‌های خروجی قابل اجرا را بررسی کرده و از کاربر برای پذیرش اتصال یا چشم‌پوشی از آن، سوال می‌شود. در حالت پیشرفته چارچوب پیشنهادی یک تاییدیه امضای کد، افزوده می‌شود. علاوه بر این نویسندگان به توسعه‌دهندگان پیشنهاد کرده‌اند که نشان‌های اتصال برنامه‌ها را به «مرکز صدور گواهی»^{۶۲} آن‌ها بفرستند. این مرکز بعد از بررسی فهرست را تایید کرده و به عنوان نشان‌های درخواست اتصال تایید شده^{۶۳} تایید می‌کند.

61- Markov chain

62- CA

63- VRCA

آزمایش‌ها و نتایج: روش پیشنهادی روی بیش از ۲۰ نمونه باج‌افزار جدید رایج، آزمایش شده است. این چارچوب تمام باج‌افزارهای پربقاء را قبل از تبادل کلید و تکمیل شدن رمزنگاری آن‌ها، تشخیص می‌دهد. نمونه‌های مورد استفاده از «نکات بدافزارها»^{۶۴} و «بوق رایانه»^{۶۵} انتخاب شده‌اند، چون بسیار مشهور بوده و پیچیده هستند. نرخ تشخیص باج‌افزارهای پربقاء در روش مذکور ۱۰۰ درصد با منفی کاذب صفر درصد است.

تحلیل روش و نقاط قوت و ضعف: نقطه ضعف روش پیشنهادی این است که فقط می‌تواند مانع باج‌افزارهای پربقاء از رمزکردن داده‌ها شود و غیر باج‌افزارهای پربقاء می‌توانند حمله خود را کامل کنند. خوشبختانه آسیب‌های ناشی از غیر باج‌افزارهای پربقاء برگشت‌پذیر بوده و محصولات ضد بدافزار قادر هستند مشکل را حل کرده و داده‌های مورد حمله را بدون پرداخت باج، رمزگشایی کنند. مزیت ایده مطرح شده این است که این چارچوب اولین چارچوبی است که روی مسئله باج‌افزار به‌وسیله نظارت بر اتصالات مشکوک و ممانعت از رمزنگاری داده کاربر متمرکز شده است. ارزیابی‌ها نشان می‌دهند که چارچوب پیشنهادی می‌تواند اکثر باج‌افزارهای خطرناک را به‌طور موفقیت‌آمیز خنثی کند که این یک مشکل در زمینه مهاجرت بدافزار بود. این چارچوب در شناسایی انواع دیگر نرم‌افزارهای مشکوک مانند بدافزارهای کوشگر بیت‌کوین‌ها و بات‌نت‌ها و بدافزارهای راه‌اندازی از طریق دریافت نیز مفید است. به دلیل این که ایده مختص به باج‌افزارهای پربقاء نیست، می‌تواند روش دفاعی مفیدی علیه بسیاری از انواع حملات باشد.

۳-۷ چارچوب تشخیص باج‌افزارهای پربقاء

روش: احمدیان و همکاران [۱۵] در سال ۲۰۱۶ چارچوب جدیدی را برای تشخیص خطرناک‌ترین و مخرب‌ترین باج‌افزار یعنی باج‌افزار پربقاء پیشنهاد دادند که آن را 2entFOX نامیدند. در این روش، رفتار باج‌افزار

64- <https://malwaretips.com/>

65- <https://www.bleepingcomputer.com/>

تحلیل شده و ویژگی‌های مناسبی که در تشخیص این نوع بدافزارها با دقت زیاد و مثبت کاذب پایین مفید هستند، پیدا می‌شوند. خروجی این مرحله از کار، استخراج ۲۰ ویژگی است. نویسندگان ادعا کرده‌اند که برای اولین بار در این حوزه توانستند به مجموعه‌ای مناسب برای تشخیص باج‌افزارهای پربقاء، دست یابند. معماری پیشنهادی آن‌ها برای تشخیص بر اساس شبکه باور بیزین طراحی شده است.

آزمایش‌ها و نتایج: ابتدا مطالعه‌ها و تحلیل‌ها روی ۲۰ نمونه مناسب باج‌افزار انجام می‌شود، سپس بر اساس معماری روش پیشنهادی، ویژگی‌های مطلوب شناسایی و استخراج می‌شود. بعد از طراحی ساختار موتور تشخیص، «جدول‌های احتمال شرطی»^{۶۶} در شبکه بیزین مبتنی بر تحلیل نمونه نمونه باج‌افزار پربقاء، محاسبه می‌شود، همچنین در مرحله یادگیری، تحلیل چهار نرم‌افزار بی‌خطر و سه نوع نمونه بدافزار استفاده شده است. روش 2entFOX یکی از انواع سیستم‌های تشخیص مبتنی بر ویژگی است با این تفاوت که در این سیستم تشخیص، رفتار غیرقانونی باج‌افزارهای پربقایی مورد هدف، به‌طور دستی استخراج شده و به‌عنوان یک ویژگی عمومی و بر اساس این دانش، موتور تشخیص در مرحله یادگیری، طراحی شده است. سپس در طی مرحله آزمایش، در قالب موتور تشخیص و بر اساس معماری، هر برنامه‌ای که انطباق زیادی با این ویژگی‌ها داشته باشد به‌عنوان باج‌افزار پربقاء شناخته می‌شود. حد آستانه ۸۵ بر طبق آمارهای به‌دست آمده از باج‌افزارهای پربقاء و نرم‌افزار مرزی و سایر انواع بدافزار (شامل بات‌نت‌هایی که از ویژگی مرحله تبادل کلید با اهداف دیگر استفاده می‌کنند) برای 2entFOX در نظر گرفته شده است. انتخاب این آستانه بر اساس آزمایشی است که از نظر نویسندگان، احتمال این که یک نرم‌افزار بی‌خطر هر دو رده خصوصیت را داشته باشد غیرممکن است، اما اگر نرم‌افزار بی‌خطری با این دو رده ویژگی وجود داشته باشد، با در نظر گرفتن شرایط عادی ویژگی‌های دیگر به

66-CPT

احتمال تقریبی ۸۴/۹٪ می‌رسد، بنابراین حد آستانه ۸۵ در نظر گرفته شده است. بعد از آزمایش‌ها مقدار بازیابی سیستم تشخیص بر اساس نمونه‌های ارزیابی شده ۱۰۰٪ است. دقت روش بر طبق تشخیص باج‌افزارهای کم بقاء در میان نمونه‌ها ۸۷/۵٪ است و بنابراین مقدار معیار اف ۹۳/۳۳٪ می‌باشد.

تحلیل روش و نقاط قوت و ضعف: این روش نرخ مثبت کاذب پایینی دارد اما توسعه مجموعه ویژگی کامل و با دقت، زمان و هزینه زیادی نیاز دارد. استخراج ویژگی‌های دقیق باج‌افزارهای پربقاء آسان نیست، و استخراج ویژگی‌های کافی از گروه‌های ویژگی‌های رفتاری، بسیار چالش برانگیز است و این قدرت 2entFOX است. از طرف دیگر از آنجایی که رفتار برنامه از ویژگی ناشی می‌شود، این روش مشابه روش‌های مبتنی بر امضا هستند اما چون رفتار باج‌افزارهای پربقاء به شکل عمومی استخراج می‌شود، این سیستم تشخیص قادر است هم باج‌افزارهای شناخته شده و هم ناشناخته پربقاء را برخلاف روش‌های مبتنی بر امضا تشخیص دهد.

۳-۸- تحلیل و دسته‌بندی پویا برای تشخیص باج‌افزار

روش: گاندورا^{۶۷} و همکاران [۱۸] با استفاده از روش‌های یادگیری ماشینی روی اطلاعات حاصل از تحلیل پویا، «الدِرَن»^{۶۸} را طراحی و ارائه کرده‌اند. استفاده از تحلیل پویا برای طراحی روش پیشنهادی به این علت بوده که باج‌افزارها از روش‌های متعددی برای «طبقه‌بندی»^{۶۹} استفاده می‌کنند و این موضوع روش‌های مبتنی بر تحلیل ایستا را دچار شکست می‌نماید. باج‌افزارها نشانه‌هایی دارند و روش پیشنهادی عملیات زمان اجرای فایل مشکوک را پایش می‌کند و به‌دنبال این نشانه‌ها می‌گردد. این نشانه‌ها از رفتارهای اجرایی مشترک بین باج‌افزارها هستند که از پیش درون روش پیشنهادی جاسازی می‌شوند.

67- Sgandurra
68- EldeRan
69- Packing

آزمایش‌ها و نتایج: برای ارزیابی الدرن، ۵۸۲ باج‌افزار و ۹۴۲ فایل سالم مورد استفاده قرار گرفت. دسته‌بند مورد استفاده برای تعیین وضعیت نوع فایل مشکوک به دقت ۹۹/۵٪ دست پیدا کرد که با منحنی ROC اندازه‌گیری شده است. باج‌افزارهای مورد استفاده در آزمایش از ۱۱ خانواده از نمونه‌ها انتخاب شده‌اند.

تحلیل روش و نقاط قوت و ضعف: مزیت روش پیشنهادی اینست که برای پیاده‌سازی آن نیاز نیست خانواده کاملی از باج‌افزارها از قبل موجود باشد. بنابراین روش پیشنهادی در کشف نمونه‌های جدید و ناشناخته هم می‌تواند مؤثر عمل کند. مشکل روش پیشنهادی این است که اگر باج‌افزار هیچ یک از رفتارهای مشترکی که در دسته‌بند جاسازی شده را انجام ندهد، الدرن قادر به شناسایی آن نخواهد بود. باج‌افزار ممکن است رفتار فراریختی از خود نشان دهد، یعنی رفتار مخرب شناخته شده را به شکل دیگری انجام دهد. در این صورت، روش پیشنهادی قطعاً سودمندی روش پیشنهادی کاهش می‌یابد.

۳-۹- مدل کمی برای جلوگیری از باج‌افزار

روش: مسئله اینست که باج‌افزار را ممکن است بتوانیم با نرم‌افزار ضد باج‌افزار حذف کنیم. اما فایل‌های رمزگذاری شده از دسترس کاربرد خارج می‌شوند. متأسفانه این اثرات مخرب باج‌افزارها باقی می‌ماند و قابل برگشت نیست یا به سختی احیاء می‌شود. به همین دلیل کیم و کیم [۱۹] مدل کمی طراحی کردند که عملیات رمزگذاری باج‌افزار را کشف کند و از بروز حمله جلوگیری نماید. از آنجائی که یکی از ریشه‌های موفقیت حمله باج‌افزارها، روش‌های «مهندسی اجتماعی»^{۷۱} است، مدل کمی ارائه شده رفتارها و ایده‌هایی که در مهندسی اجتماعی استفاده می‌شود را لحاظ کرده است.

آزمایش‌ها و نتایج: هیچ ارزیابی آزمایشی یا صوری برای ارزیابی روش پیشنهادی صورت نگرفته است.

تحلیل روش و نقاط قوت و ضعف: ارائه مدل‌های رسمی و کمی برای کشف می‌تواند استحکام بیشتری به روش پیشنهادی ببخشد و امکان تحلیل‌های ریاضی قابل اعتماد را فراهم سازد. متأسفانه این مقاله هیچ نوع ارزیابی آزمایشی یا درستی آزمایشی صوری نکرده است که از درستی روش پیشنهادی اطمینان پیدا کنیم. ابعاد کارکرد روش پیشنهادی نامعلوم است و هزینه محاسباتی آن و سودمندی در عمل مشخص نیست.

۴- مقایسه فنون، مشکلات موجود و سیر تحقیقات آتی

جدول ۱ نتایج مقایسه روش‌های مورد بررسی را نشان می‌دهد. سطرهای جدول از شماره‌های ۱ تا ۹ به روش‌های مورد بررسی در بخش سوم به ترتیب اختصاص دارد. ستون‌های این جدول پنج معیار را نشان می‌دهند که روش‌ها بر اساس آن‌ها با هم مقایسه شده‌اند. این معیارها کیفی هستند و طوری انتخاب شده‌اند که ضمن سادگی، به‌طور دقیق و علمی با مطالعه روش پیشنهادی قابل سنجش باشند. اگرچه تعداد معیارها محدود است، ولی نتایج به‌دست آمده از تحلیل‌ها ارزشمند است. معیار اول نوع تحلیل‌های روش پیشنهادی را مشخص می‌نماید (۱: ایستا؛ ۲: پویا؛ ۳: ترکیبی). معیار دوم نوع سیستم عامل و بن‌سازه اجرایی باج‌افزارها را مشخص می‌سازد (۱: ویندوز و لینوکس؛ ۲: اندروید؛ ۳: هر دو). معیار سوم شیوه ارزیابی روش پیشنهادی را نشان می‌دهد (۱: آزمایش تجربی؛ ۲: صوری؛ ۳: ترکیبی؛ ۴: بدون ارزیابی). معیار چهارم رویکرد اصلی روش را بیان می‌کند (۱: جلوگیری؛ ۲: شناسایی و کشف). در نهایت، معیار پنجم ایده اصلی روش ارائه شده را نشان می‌دهد.

آن‌چنان که از نتایج جدول ۱ مشخص است، همه روش‌ها یا فقط از تحلیل‌های پویا استفاده کرده‌اند یا ترکیب تحلیل پویا و ایستا. این موضوع نشان می‌دهد که تحلیل ایستا برای شناسایی باج‌افزارها سودمندی کافی نداشته است و هر روش مؤثری در آینده باید نوعی تحلیل پویا

70- Donghyu Kim and Seoksoo Kim
71- Social engineering

جدول ۱: ارزیابی روش‌ها با معیارهای چهارگانه

شماره روش / معیار	تحلیل‌ها	سیستم عامل هدف	ارزیابی	رویکرد	ایده روش ارائه شده
۱	ترکیبی	اندروید	بدون ارزیابی	شناسایی / کشف	ترکیب ویژگی‌های ایستا همچون بسته‌بندی مجدد فایل و اطلاعات پویا همچون نظارت رفتار برنامه و انطباق مسیر داده بحرانی
۲	ترکیبی	اندروید	آزمایش تجربی	شناسایی / کشف	شناسایی عملیاتی مثل قفل‌گذاری، رمزنگاری و پیغام‌های تهدیدآمیز و تحلیل آلودگی
۳	پویا	ویندوز / لینوکس	آزمایش تجربی	شناسایی / کشف	صرفاً تحلیل نمونه‌های موجود
۴	پویا	ویندوز / لینوکس	آزمایش تجربی	شناسایی / کشف	پایش تعاملات با سیستم فایل
۵	پویا	ویندوز / لینوکس	آزمایش تجربی	شناسایی / کشف	بررسی فعالیت مخرب روی فایل
۶	پویا	ویندوز / لینوکس	آزمایش تجربی	شناسایی / کشف	پایش ترافیک خروجی مرحله تبادل کلید با کارساز وب
۷	پویا	ویندوز / لینوکس	آزمایش تجربی	شناسایی / کشف	استخراج ویژگی‌های رفتاری مثل توابع رمزنگاری و رجیستری ویندوز
۸	پویا	ویندوز / لینوکس	آزمایش تجربی	شناسایی / کشف	پایش پویای عملیات زمان اجرا روی فایل‌ها، رجیستری و API
۹	ترکیبی	ویندوز / لینوکس	بدون ارزیابی	جلوگیری	مدل کمی روی عملیات رمزگذاری باج‌افزار

هیچ‌گونه ارزیابی نکرده‌اند. این موضوع باعث می‌شود از نتوانیم از صحت ادعاها و درستی عملکرد روش پیشنهادی مطمئن باشیم و هر گونه تفسیر یا نتیجه‌ای قابل استناد نیست.

اغلب روش‌های پیشنهادی ویندوز یا لینوکس را به‌عنوان بن‌سازه اجرا و تحلیل باج‌افزارها انتخاب کرده‌اند. این روش‌ها فوق‌العاده ارزشمندند این دو سیستم عامل، نرم‌افزارهای پایه اکثر سیستم‌های رایانه‌ای امروزی است. با این حال، تحقیقات آتی باید روش‌های مناسبی برای سیستم‌های عامل گوشی‌های موبایل همچون اندروید طراحی کند و سودمندی روش‌ها روی این بن‌سازه‌ها مورد ارزیابی قرار گیرد.

نتیجه‌گیری

رواج رو به رشد باج‌افزارها و فقدان روش‌های جامع و مؤثر نیاز به تحقیقات گسترده و طراحی روش‌های سودمند و کارآمد را ضروری می‌سازد. این مقاله با جمع‌بندی باج‌افزارها، روش‌های کشف و ۹ مورد از تحقیقات مطرح اخیر، زمینه مطالعه و تسلط بر کارهای موجود و نقاط قوت و ضعف آن‌ها را فراهم ساخت. محققان حوزه بدافزار با

روی اطلاعات زمان اجرای فایل مشکوک داشته باشد. روش‌هایی که از تحلیل پویا استفاده می‌کنند اطلاعاتی همچون الگوی دسترسی به فایل‌ها، آنتروپی فایل‌ها قبل و بعد از نوشتن، ترافیک شبکه و حوزه‌های اطلاعاتی رد و بدل شده، الگوی استفاده از فراخوانی‌های کاربردی، سیستمی و شبکه‌ای را مورد استفاده قرار داده‌اند. حاصل کار، طراحی روش سودمندی بوده است که باج‌افزارهایی که رفتار غالب آنها، اطلاع مورد بررسی روش بوده است را آینده باید بر جمع‌آوری اطلاعات پویایی تمرکز کنند که عمومیت بیشتری در بین خانواده‌های مختلف باج‌افزار دارد. این اقدام منجر به روش‌هایی می‌شود که عمومیت بیشتری دارند؛ یعنی هم خانواده‌های بیشتر و هم نمونه‌های ناشناخته را با دقت بالا می‌توانند شناسایی نمایند.

برای نشان دادن سودمندی روش پیشنهادی، روش‌های مورد بررسی از آزمایش تجربی در مقیاس‌های مختلف روی نمونه‌های واقعی انجام داده‌اند. تنها نتایج آزمایش‌های تجربی است که به ما نشان می‌دهد هر روشی چقدر در عمل قابلیت استفاده دارد؛ حتی اگر تحلیل‌های نظری، سودمندی آن را نشان داده باشند. دو مورد از مقالات مورد بررسی

13- Wagener, Gérard, and Alexandre Dulaunoy. "Malware behaviour analysis." *Journal in computer virology* 4, no. 4 (2008): 279-287.

14- Dixit, Nitesh Kumar, Lokesh Mishra, Mahendra Singh Charan, and Bhabesh Kumar Dey. "The new age of computer virus and their detection." *International Journal of Network Security & Its Applications* 4, no. 3 (2012): 79.

15-Ahmadian, Mohammad Mehdi, and Hamid Reza Shahriari. "2entFOX: A framework for high survivable ransomwares detection." In *Information Security and Cryptology (ISCISC), 2016 13th International Iranian Society of Cryptology Conference on*, pp. 79-84. IEEE, 2016.

16-Ahmadian, Mohammad Mehdi, Hamid Reza Shahriari, and Seyed Mohammad Ghaffarian. "Connection-monitor & connection-breaker: A novel approach for prevention and detection of high survivable ransomwares." In *Information Security and Cryptology (ISCISC), 2015 12th International Iranian Society of Cryptology Conference on*, pp. 79-84. IEEE, 2015.

17-Liska, Allan., Timothy Gallo. *Ransomware Defending Against Digital Extortion*. O'Reilly Media Inc., 2017.

18-Sgandurra, Daniele, Luis Muñoz-González, Rabih Mohsen, and Emil C. Lupu. "Automated Dynamic Analysis of Ransomware: Benefits, Limitations and use for Detection." *arXiv preprint arXiv:1609.03020* (2016).

19-Kim, Donghyun, and Seoksoo Kim. "Design of quantification model for ransom ware prevent." *World Journal of Engineering and Technology* 3, no. 3 (2015): 203-207.

۲۰- خلیلیان، علیرضا، و نوشین وزیندل. «کشف ویروسهای فراریخت: دستاوردها و چالشها، علوم رایانشی، شماره اول (۱۳۹۵): ۲۵-۱۳.

مطالعه این مقاله مروری قادر می‌شوند تحقیقات خود را در سمت نیاز روز پیش برده و از بهترین یافته‌های مطالعه‌های قبلی برای طراحی روش‌های بهتر بهره‌مند گردند.

مراجع

1- Baysa, Donabelle, Richard M. Low, and Mark Stamp. "Structural entropy and metamorphic malware." *Journal of computer virology and hacking techniques* 9, no. 4 (2013): 179-192.

2- McAfee Labs Threats Report March. Retrieved March 10, 2017, from <https://www.mcafee.com/us/security-awareness/articles/mcafee-labs-threats-report-mar-2016.aspx>.

3- Scaife, Nolen, Henry Carter, Patrick Traynor, and Kevin RB Butler. "Cryptolock (and drop it): stopping ransomware attacks on user data." In *Distributed Computing Systems (ICDCS), 2016 IEEE 36th International Conference on*, pp. 303-312. IEEE, 2016.

4-Kharraz, Amin, Sajjad Arshad, Collin Mulliner, William Robertson, and Engin Kirda. "UNVEIL: A Large-Scale, Automated Approach to Detecting Ransomware." In *25th USENIX Security Symposium (USENIX Security 16)*, pp. 757-772. USENIX Association, 2016.

5-Kharraz, Amin, William Robertson, Davide Balzarotti, Leyla Bilge, and Engin Kirda. "Cutting the gordian knot: A look under the hood of ransomware attacks." In *International Conference on Detection of Intrusions and Malware, and Vulnerability Assessment*, pp. 3-24. Springer International Publishing, 2015.

6-Yang, Tianda, Yu Yang, Kai Qian, Dan Chia-Tien Lo, Ying Qian, and Lixin Tao. "Automated detection and analysis for android ransomware." In *High Performance Computing and Communications (HPCC), 2015 IEEE 7th International Symposium on Cyberspace Safety and Security (CSS), 2015 IEEE 12th International Conferen on Embedded Software and Systems (ICESSE), 2015 IEEE 17th International Conference on*, pp. 1338-1343. IEEE, 2015.

7-Andronio, Nicoló, Stefano Zanero, and Federico Maggi. "HelDroid: Dissecting and detecting mobile ransomware." In *International Workshop on Recent Advances in Intrusion Detection*, pp. 382-404. Springer International Publishing, 2015.

8-Cohen, Fred. "Computer viruses: theory and experiments." *Computers & security* 6, no. 1 (1987): 22-35.

9-Chess, David M., and Steve R. White. "Undetectable Computer Viruses." *Virus* 107 (2000).

10-Idika, Nwokedi, and Aditya P. Mathur. "A survey of malware detection techniques." *Purdue University* 48 (2007).

11-Lin, Da, and Mark Stamp. "Hunting for undetectable metamorphic viruses." *Journal in computer virology* 7, no. 3 (2011): 201-214.

12-Aycock, John. *Computer viruses and malware*. Vol. 22. Springer Science & Business Media, 2006.